

Andrzej Rut, Tomasz Kłosiewicz

Młodzież w Państwowym Systemie Ratownictwa

Streszczenie

Nowoczesny system ratownictwa działa na bazie łańcucha ratowniczego, w którego skład wchodzi między innymi Pierwsza Pomoc Medyczna i Kwalifikowana Pierwsza Pomoc. System tworzą różne jednostki, także te, które kształcą wśród młodych ludzi, niezwiązanych zawodowo z ratowaniem życia, umiejętności udzielania pierwszej pomocy zarówno na poziomie podstawowym, jak i rozszerzonym. Celem niniejszej pracy jest prezentacja kształcenia ratownika, opis jego miejsca w łańcuchu ratowniczym oraz wskazanie możliwości wykorzystania wiedzy i umiejętności ratownika w różnych sytuacjach.

Słowa kluczowe

Młodzież, ratownictwo, system, kształcenie.

Wstęp

Współczesna medycyna ratunkowa w Polsce przeżywa bardzo dynamiczny rozwój. Jest to związane m.in. z chęcią jak najszybszego doprowadzenia do poprawy bezpieczeństwa, poprzez m.in. wprowadzenie jednolitych zasad i standardów postępowania ratowniczego w całej Unii Europejskiej. Nowoczesne ratownictwo opiera się głównie na łańcuchu ratunkowym, w skład którego wchodzi:

- Pierwsza pomoc świadków zdarzenia.
- Łączność alarmowa „na ratunek”.
- Kwalifikowana pierwsza pomoc lub medyczne czynności ratunkowe.
- Kwalifikowany transport.
- Szpitalny oddział ratunkowy.

W łańcuchu ratunkowym najważniejszym wyznacznikiem jest czas od momentu zdarzenia do podjęcia czynności ratunkowych. Pierwsze cztery minuty to reakcja świadków na zaistniałe zdarzenie, kolejne 6–10 min., czyli w praktyce czas dojazdu zawodowych służb ratowniczych, to kwalifikowana pierwsza pomoc.

Pytanie jednak polega na tym, czym jest kwalifikowana pierwsza pomoc i kto ma jej udzielać. Te 6-10 min. przeznaczone na udzielenie kwalifikowanej pierwszej pomocy, bardzo często jest decydujące zarówno dla życia, jak i dla dalszego rokowania dla zdrowia poszkodowanego. Zatem, skoro kwalifikowana pierwsza pomoc ma tak decydujące znaczenie, to zarówno wiedza, jak i poziom wyszkolenia ludzi, którzy będą jej udzielać, muszą być na wystarczająco wysokim poziomie.

Kryteria te są zawarte w Ustawie o Państwowym Ratownictwie Medycznym, a człowiek który ukończy kurs kwalifikowanej pierwszej pomocy i spełni wszystkie warunki zawarte w Ustawie będzie nosił tytuł ratownika. Ratownicy będą członkami jednostek wchodzących w skład Państwowego systemu ratownictwa, na zasadach współpracy.

Wśród jednostek współpracujących z systemem oprócz jednostek takich jak Państwowa Straż Pożarna, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, czy jednostki krajowego systemu ratowniczo gaśniczego, wymienia się również społeczne organizacje ratownicze – np. Polski Czerwony Krzyż. W tym miejscu pole do popisu ma pełnoletnia młodzież, która społecznie chciałaby nieść pomoc poszkodowanym, będąc odpowiednio przeszkolonymi i wyposażonymi do niesienia takiej pomocy. Zasadnością ujednoczenia szkoleń kwalifikowanej pierwszej pomocy ma być w przyszłości pełna współpraca pomiędzy jednostkami systemu. Oznacza to taki sam poziom wiedzy i umiejętności ratowniczych u strażaka, ratownika WOPR i ratownika PCK, czy innej organizacji wchodzącej w skład systemu, jak również taki sam sprzęt, którym będą posługiwać się ratownicy. Jest to oczywiście minimalny, wymagany poziom wiedzy, umiejętności i wyposażenia, gdyż każda z poszczególnych jednostek ma możliwości rozwoju i doposażenia ratowników w zależności od specyfiki działań, w jakich będzie się specjalizować dana grupa.

Cel pracy i omówienie zagadnienia

Głównym celem niniejszej pracy jest ukazanie obecnego poziomu i systemu szkoleń grup młodzieży Polskiego Czerwonego Krzyża, przygotowującego ich do czynnego udziału w Państwowym Systemie Ratownictwa, jak również plany rozwoju i dostosowania tychże szkoleń do wymagań, jakie będzie stawiła Ustawa. Weryfikacji dokonano na podstawie projektu Ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym z 8 września 2006r. podpisanej przez Prezydenta 12 października 2006r., publikacji z dziedziny medycyny ratunkowej, wytycznych i zarządzeń Polskiego Czerwonego Krzyża oraz własnych doświadczeniach w pracy z Grupą Ratownictwa Polskiego Czerwonego Krzyża w Sławnie.

Polski Czerwony Krzyż jest organizacją społeczną działającą w Polsce na podstawie Ustawy o Polskim Czerwonym Krzyżu. Początki Czerwonego Krzyża datuje się na 9 lutego 1863r., kiedy w Genewie powstał Komitet Pięciu, w skład którego wchodziło m.in. dwóch lekarzy, a celem było niesienie pomocy ofiarom wojny, rannym i chorym. W obecnych czasach Czerwony Krzyż dostosowuje się do realiów, jakie istnieją w warunkach pokoju, jednak pierwotne założenia niesienia pomocy poszkodowanym i chorym nadal pozostały.

Struktury Polskiego Czerwonego Krzyża zatwierdziły działanie Grup Ratownictwa na podstawie Uchwały nr 72/06 Zarządu Głównego Polskiego Czerwonego Krzyża z dnia 09.06.2006 roku w sprawie zasad organizacji i funkcjonowania Systemu Ratownictwa Polskiego Czerwonego Krzyża. Szczegóły funkcjonowania Grup Ratownictwa PCK określają odrębne regulaminy. W skład grupy mogą wchodzić pełnoletni członkowie spełniający odpowiednie wymagania:

Załącznik nr 1 do Uchwały nr 72/06 Zarządu Głównego PCK z dnia 09.06.2006r. pkt 4.

GR PCK musi spełniać następujące warunki:

1. Posiada minimum 10 osób, które ukończyły kurs kwalifikowanej pierwszej pomocy, zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi.
2. Posiada wyposażenie ratownicze i logistyczne niezbędne do funkcjonowania Grupy.
3. Posiada system alarmowania i powiadamiania członków Grupy na wypadek zdarzeń masowych, katastrof i innych zdarzeń.
4. Jest zarejestrowana przez Zarząd, przy którym działa i zgłoszona do Centralnego Rejestru Grup Ratownictwa i Ratowników PCK prowadzonego przez Dyrektora Generalnego ZG PCK.

Regulamin określa również cele i zadania grup ratownictwa:

Załącznik nr 1 do Uchwały nr 72/06 Zarządu Głównego PCK z dnia 09.06.2006r. pkt 8. Celem działania Grupy jest w szczególności:

1. Niesienie pomocy osobom poszkodowanym w wyniku wypadków, klęsk i katastrof.
2. Wsparcie zawodowych i ochotniczych służb ratowniczych.
3. Zabezpieczenie przedmedyczne lub medyczne imprez i zgromadzeń masowych.
4. Upowszechnianie zasad pierwszej pomocy wśród społeczeństwa, m.in.: poprzez organizację szkoleń, prelekcji, pokazów.
5. Realizacja programów PCK we współpracy z Zarządem, przy którym działa Grupa.

pkt 9. Do zakresu działań Grupy należy w szczególności:

1. Profesjonalne wsparcie działań prowadzonych przez inne służby ratownicze.
2. Udział w zabezpieczeniu imprez i zgromadzeń masowych.
3. Organizacja szkoleń oraz ćwiczeń dla członków Grupy, społeczeństwa oraz innych jednostek organizacyjnych i podmiotów.
4. Udział w akcjach propagujących i wspierających działalność PCK.

5. Współpraca z innymi podmiotami w zakresie wymienionym w pkt. 1-3. odbywa się na zasadach ustalonych przez ZG PCK lub Zarządu odpowiedniego stopnia.

Poziom wykształcenia ratownika PCK określa regulamin stopni, który szczegółowo opisuje, jakich umiejętności wymaga się do uzyskania odpowiedniego stopnia. Na podstawie doświadczeń własnych postaramy się przedstawić jak wyglądają szkolenia młodzieży PCK na bazie Grupy Ratownictwa Sławno.

Szkolenia odbywają się etapami na różnych poziomach. Każdy członek grupy, który chce brać czynny udział w działaniach musi przejść szkolenie podstawowe, które obejmuje:

- 16 godzinny kurs pierwszej pomocy PCK zakończony egzaminem.
- Kilkogodzinny kurs praktyczny, który opiera się w dużym stopniu na symulowanych sytuacjach zdarzeń, z jakimi ratownik może się spotkać.
- Prowadzenie reanimacji na manekinie w zakresie BLS.
- Trzydniowy obóz szkoleniowy, gdzie prowadzone są zajęcia głównie na bazie symulacji zdarzeń.

Po takim szkoleniu i rocznym okresie stażu w grupie, podczas którego jest oceniana m.in. współpraca z innymi członkami zespołu, reakcje emocjonalne na różne sytuacje, kandydat otrzymuje tytuł ratownika PCK i może brać czynny udział w akcjach organizowanych przez grupę, pod nadzorem ratownika starszego stopniem.

Kolejne etapy szkoleń to sukcesywne poznawanie sprzętu stosowanego w ratownictwie, zarówno w kwalifikowanej pierwszej pomocy, jak i wśród zawodowych służb ratowniczych. Poszerzanie wiedzy ratowniczej polega na zdobywaniu nowych umiejętności, kończenia kursów specjalistycznych w zakresie ratownictwa oraz ćwiczeń z innymi służbami państwowego systemu ratownictwa.

Grupa Ratownictwa Polskiego Czerwonego Krzyża w Sławnie współpracuje na stałe z jednostkami:

- Powiatowej Straży Pożarnej w Sławnie – gdzie młodzież poznaje sprzęt stosowany przez Państwową Straż Pożarną, głównie zestawy do udzielania pierwszej pomocy typu PSP R-1, PSP R-2, metody i techniki poruszania się i ewakuacji w warunkach ekstremalnych, np. przy dużym zadymieniu, czy po terenie skażonym. Współpraca polega również na wspólnych ćwiczeniach, w stałym programie jest coroczny pokaz ratownictwa, prezentowany podczas finałów Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.
- Pogotowia ratunkowego – współpraca dotyczy poznawania specyfiki pracy pogotowia, zabezpieczania poszkodowanych i ich transportu. Niejednokrotnie ratownicy PCK biorą

udział w zabezpieczeniach imprez masowych, przy wykorzystaniu transportu medycznego karetką pogotowia.

- Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego – gdzie ratownicy PCK mają możliwości zdobywania umiejętności w zakresie ratownictwa wodnego – kursy ratownika WOPR, czy chociażby umiejętności pływackie (karty pływackie). W zamian mają możliwość podzielenia się z ratownikami WOPR swoimi umiejętnościami z ratownictwa medycznego.
- Lotnicze Pogotowie Ratunkowe w Zegrzu Pomorskim – to propozycja dla tych ratowników, którzy chcą poznać metody nawigacji, meteorologii, pracy ratownika w warunkach pogotowia lotniczego, zasad bezpieczeństwa podczas współpracy ze śmigłowcem LPR, jak też zdobycie umiejętności przygotowania lądowiska, czy podejmowania statku powietrznego z pozycji naziemnej za pomocą odpowiednich znaków sygnałowych.
- Do innych ciekawych umiejętności zdobywanych przez Ratownika PCK można zaliczyć naukę języka migowego, która – poza faktem umiejętności porozumiewania się z osobami niesłyszącymi – otwiera nowe możliwości komunikacyjne pomiędzy ratownikami w sytuacjach niewystarczającej słyszalności i braku możliwości zastosowania środków łączności.
- Zaawansowane techniki ratowania życia ratownicy PCK poznają na kursach specjalistycznych w zakresie BLS, ALS, czy ACLS certyfikowanych przez Polską Radę Resuscytacji i Amerykańskie Towarzystwo Kardiologiczne (AHA).

Opisany system szkoleń jest oparty na dotychczas obowiązujących wytycznych, własnych doświadczeniach i zarządzeniach Polskiego Czerwonego Krzyża. Uchwała Nr 89/2006 Zarządu Głównego Polskiego Czerwonego Krzyża z dnia 19.09.2006r. w sprawie kursu kwalifikowanej pierwszej pomocy PCK dostosowuje system szkolenia młodzieży do najnowszych wymogów wynikających z Ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym. Nowe szkolenia nakładają obowiązek przeszkolenia w ciągu co najmniej 64 godz. dydaktycznych oraz wskazują środki, jakie muszą być wykorzystane w trakcie szkolenia: zestaw opatrunkowy ćwiczeniowy, podłoże do ćwiczenia resuscytacji, manekin do ćwiczenia resuscytacji, zestawy PSP R-1, R-2, R-3, wrak samochodu, obiekt ćwiczebny.

Podsumowanie

Młodzieżowe Grupy Ratownictwa Polskiego Czerwonego Krzyża są przygotowywane do działań ratowniczych i współpracy z innymi jednostkami Państwowego Systemu Ratownictwa na najwyższym poziomie i z troską o to, aby działania ratownika PCK służyły jak największej ilości ludzi mogących znaleźć się w sytuacji zagrożenia życia i były zgodne z najnowszymi wytycznymi obowiązującymi w medycynie ratunkowej. Należy również pamiętać o tym, iż obecna młodzież będzie w przyszłości wzorcem, który może w znaczący sposób poprawić bezpieczeństwo w naszym kraju.

Piśmiennictwo

1. Projekt Ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym z 8 września 2006r.
2. Uchwała nr 72/06 Zarządu Głównego Polskiego Czerwonego Krzyża z dnia 09.06.2006r.
3. Załącznik nr 1 do Uchwały nr 72/06 Zarządu Głównego PCK z dnia 09.06.2006r.
4. Uchwała Nr 89/2006 Zarządu Głównego Polskiego Czerwonego Krzyża z dnia 19.09.2006r.

Informacje o autorach artykułu

Andrzej Rut, Tomasz Kłosiewicz - Studenci III roku Akademii Pomorskiej w Słupsku na kierunku Ratownictwo Medyczne.

Wykorzystując treść powyższego artykułu należy zastosować następujący przypis:

Rut A, Kłosiewicz T. *Młodzież w Państwowym Systemie Ratownictwa*. Nowoczesne Pielęgniarstwo i Położnictwo 2007, vol. 1, nr 2. Portal Pielęgniarek i Położnych - <http://www.piellegniarki.info.pl/>